

ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП „ДЪРЖАВНО ЛОВНО СТОПАНСТВО ПАЛАМАРА“

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА

1. ВЪВЕДЕНИЕ
 - 1.1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ
 - 1.1. ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ
2. РЕЗУЛТАТИ
 - 2.1. ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА
 - 2.2. МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ
 - 2.3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДЛС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА
 - 2.4. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ
 - 2.5. ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ
 - 2.5.1. Достъп до гората и горските ресурси
 - 2.5.2. Зачитане на другите форми на собственост и подкрепа за недържавните горовладелци
 - 2.5.3. Добив на дървесина. Осигуряване нуждите на местното население с дърва за огрев
 - 2.5.4. Възпроизводство на горите
 - 2.5.5. Достъп и ползване на недървесни горски ресурси
 - 2.5.6. Лов и опазване на дивеча
 - 2.5.7. Опазване на горите
 - 2.5.8. Превенция и борба с горските пожари
 - 2.5.9. Развитие на специфични форми на туризъм, свързани с гората и дейността на ДЛС
 - 2.5.10. Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях
 - 2.5.11. Опазване на водите
 - 2.5.12. Осигуряване на поминък
 - 2.5.13. Възлагане на дейности в горите. взаимодействие с дърводобивните фирми
 - 2.6. ПРИНОС НА ДЛС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ
 - 2.7. КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДЛС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ
 - 2.8. МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ
3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА
 - 3.1. Актуализиране на списъка на заинтересованите/засегнатите страни
 - 3.2. Актуализация на социалната оценка

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГВКС	Гори с висока консервационна стойност
ГФ	Горски фонд
ДГТ	Държавна горска територия
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ЛРД	Ловнорибарско дружество
МВР	Министерство на вътрешните работи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ОПР	Общински план за развитие
ОСВ	Оценка за социалното въздействие
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СИДП	Североизточно държавно предприятие
СЛРД	Сдружение ловно-рибарско дружество
ТП	Териториално поделение
г.	година
кв. км.	квадратни километра
м	метра
м.	месец
м³	кубически метра
н. в.	надморска височина
тел.	телефон
ха	хектара
FSC	Forest Stewardship Council (Съвет за стопанисване на горите)
WWF	World Wildlife Fund (Световен фонд за дивата природа)

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА

Заинтересована страна	Всяко лице или група лица, които проявяват интерес, или за които се знае, че имат интерес от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ или към управляваната от него територия. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Засегната страна	Всяко лице или група лица, които са повлияни или потенциално биха били повлияни от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ (напр. местни общности, работници, собственици на съседни имоти, местни предприемачи, организации оторизирани да представляват засегнатите страни и др.).
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търсят се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. респондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко респондента едновременно. Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.
Анализ на вторична информация	Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, документи, анализи и др.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

В началото на 2015 г. ТП „Държавно ловно стопанство Паламара“ започна процес по привеждане на управлението на горите и земите от горския фонд (ГФ) в съответствие с международно признатите *Принципи и критерии на Съвета за стопанисване на горите*. Като част от процеса бе изготвено проучване на Горите с висока консервационна стойност (ГВКС) на територията, въведени или в процес на въвеждане в управлението са редица процедури и практики допълващи изискванията на националното законодателство и подкрепящи стремежа за постигане на екологично уместно, социално полезно и икономически жизнеспособното управление на горите.

10-те принципа на Съвета за стопанисване на горите:

Прилагане на законодателството - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

Права на работниците и условия на труд – поддържа се и/ или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

Права на коренното население (неприложим за България).

Обществени отношения – осигуряване на принос за поддържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Ползи от гората - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

Екологични стойности и въздействия – осигурено е поддържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателните екологични въздействия.

Управленско планиране – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информиране на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

Мониторинг и оценка - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората. **Осъществяване на горскостопанските дейности** – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите.

Социалният аспект е широко застъпен в изискванията на и е едно от предизвикателствата в ежедневната работа на служителите на ТП „ДЛС Паламара“. Тези предизвикателства са продиктувани от важността на горите за цялото общество и преплитането на различни интереси изискващи активното въвличане и участие на различните заинтересовани страни в устойчиво управление на горските ресурси. В този смисъл изготвянето на оценка за социалното въздействие (ОСВ) от дейността на ДЛС се определя като ключов момент за постигане на съответствие с международните принципи и критерии за отговорно стопанисване на горите, поради което бе инициатирано изготвянето на настоящия документ. Цялостният процес по подготовка на ДЛС и прилагане на принципите на горската сертификация се подпомага от международната неправителствена организация WWF – България.

Целта на оценката е да идентифицира и обобщи въздействията, които дейността на ТП „ДЛС Паламара“ оказва пряко или непряко върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема.

Конкретни задачи на оценката са:

- Да се идентифицират групите от обществото, които са пряко повлияни от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ както и другите заинтересовани страни.
- Да се проведат срещи с идентифицираните страни.
- Да се установят основните ефекти/вълияние от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ върху всяка от тези групи.
- Да се оцени достъпът до информация и възможностите за пряка комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности.
- Да се посочат мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ТП „ДЛС Паламара“, които са били идентифицирани;
- Да се предложи механизъм за редовен контакт със заинтересованите/засегнатите групи с цел да се наблюдава ефективността на посочените мерки.

1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

За изпълнение на така формулираните цели и задачи бяха използвани методология и подход, базирани на:

- Преглед и анализ на налична информация и документи.
- Контакти и консултативни срещи с ръководството на ТП „ДЛС Паламара“.
- Посещение на място, дълбочинни интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни.

Основните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно *Принципи и критерии за управление на горите на Национален стандарт за България*. Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- консултативни срещи;
- дълбочинни интервюта (чрез срещи и по телефона);
- групови дискусии;
- наблюдение;

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа –

- а) предварителен етап на базата на експертна оценка и
- б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ТП „ДЛС Паламара“.

Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- ръководството и работещите в ТП „ДЛС Паламара“;
- представители на държавни институции, имащи законови правомощия по осъществяването на контрол на ДЛС и територията управлявана от ТП „ДЛС Паламара“;
- представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ТП „ДЛС Паламара“;
- представители на местното население и горовладелци;
- представители на местния бизнес, свързан с използването на горските ресурси;
- представители на местни организации и асоциации.

Реализацията на ОСВ е проведена в периода 2015 г.-2016 г., а настоящата актуализация през м. март и април 2025 г. и включи:

- Преглед и вторичен анализ на предоставената документация – направен бе преглед на действащия Горскостопански план на ТП „ДЛС Паламара“, Доклад „Гори с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДЛС Паламара“, План за интегрирано развитие на общините Венец, Хитрино и Каолиново за периода 2021-2027 г., Стандартът за горска сертификация включващ международните принципи и критерии за стопанисване на горите, интернет страници със съдържание релевантно на целите и задачите на заданието и др.

- Комуникация с ръководството на ТП „ДЛС Паламара“ – с цел получаване на информация необходима за ОСВ.

- Провеждане на срещи и интервюта със засегнати/заинтересовани страни

- Изготвяне на доклад от ОСВ - Събраната информация бе обобщена и анализирана с оглед експертно установяване на всички дейности в техния пълен обем и интензивност и тяхното позитивно и/или негативно въздействие и направата на оценка до колко ТП „ДЛС Паламара“ подпомага/ограничава пряката комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности. На тази основа са формулирани мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ и е предложен механизъм за редовен контакт със заинтересованите/засегнатите групи.

2. РЕЗУЛТАТИ

2.1 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА

ТП „ДЛС Паламара“ стопанисва горите и земите държавна горска територия (ДГТ) в четири общини на област Шумен – община Венец, община Хитрино, община Никола Козлево (част) и община Каолиново (част). В състава на поделението влизат следните землища.

Община с. Венец - включва землищата на селата: Борци, Боян, Буйновица, Венец, Габрица, Денница, Дренци, Изгрев, Капитан Петко, Осеновец, Страхилица, Черноглавци и Ясенково.

Община с. Никола Козлево(част) - включва част от землищата на селата: Крива река (част), Ружица (част) и Вълнари (част).

Община гр. Каолиново(част) - включва землища на: гр. Каолиново и селата Тъкач, Сини вир, Лятно, Долина (част), Лиси връх, Дойранци, Тодор Икономово, Браничево, Загориче, Средковец, Гусла, Пристое, Климент и Наум.

Община с. Хитрино - включва землищата на селата: Черна, Байково, Близнаци, Длъжко, Добри Войниково, Единаковци, Иглика, Живково, Калино, Каменяк, Развигорово, Становец, Студеница, Тервел, Тимарево, Трем, Върбак, Висока поляна, Звегор и Сливак.

Община Венец

Община Венец е най-малката община в Област Шумен. Общата площ на общината е 210 km², което съставлява 6,60 % от територията на областта и 0.20 % от територията на страната. Общината се състои от 13 населени места, от които 13 села. В общината има добре развита пътна мрежа.

Спрямо 2013 г, когато броят на населението в общината е 7054 през периода 2017-2019 се забелязва ръст на населението както следва :

- о 2017 г. спрямо 2013 г. ръстът е с 1.54%

- о 2018 г.спрямо 2013 г. ръстът е с 2.83 %

- о 2019 г.спрямо2013 г.ръстът е с 2.75 %, забелязва се лек спад с 0.08% спрямо 2018 г.

Възрастовата структура на населението е важен показател от гледна точка на това, че служи за определяне основните параметри на работната сила, потребностите от жилища, обслужващи обекти и т.н.

Данните за възрастовата структура се характеризират със следните изводи:

- Наблюдава се спад на населението в работоспособна възраст 20-69 е както следва:

- о 2017 – 68.04 % 2018- 67.65% 2019- 67.61%

- И ръст на дела на населението след работоспособна възраст като израз на застаряване на населението, както следва

- о 2017 -14.48% 2018- 14.95% 2019- 16.43 %

- Тревожен е показателя за намаляване на относителния дял на населението на възраст 0-19 г като фактор за намаляване в следващите години на работоспособното население, както следва:

- о 2017-17.48% 2018- 17.40% 2019- 15.96%

• По полов признак динамиката в измененията на населението в общината за периода 2017-2019 се изразява в следното:

о По голямата част от населението са жените съответно :
50.01% - 2017 г. 50.23% - 2018 г. 50.04% 2019 г

• Движение на населението Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – естествен прираст (раждаемост и смъртност) и механичен прираст (изселени и заселени). Броят на населението като величина е резултат от неговия естествен и механичен прираст. Естественият прираст показва разликата между живородените и умрелите за даден период от време.

о През 2017 г и 2018 г се забелязва най-голям общ механичен прираст, съответно 116 и 127, докато през 2019 механичният прираст е само 23 души;

о По висок е делът на преселилите се жени през 2017 и 2018 г, съответно 87 и 82 жени, докато през 2019 г механичният прираст на мъжете е по-висок 18 срещу 5.

Естественият прираст на населението на община Венец за периода 2017-2019 е отрицателен, като бележи обща тенденция на увеличаване.

о Най - голям отрицателен естествен прираст е регистриран към 2017г. (-37души), а най-малък, към 2019г. (-29 души);

о През 2017 г по висок е естественият прираст при мъжете (- 19 души), докато при жените са – 18;

о През 2018 г. по висок е естественият прираст при жените (– 24 души), а при мъжете е – 22 души.

о През 2019 г също така по висок е естественият прираст при жените (– 22 души), а при мъжете е – 7 души.

Аналогично на ситуацията в страната, възпроизводствените възможности на населението в общината се влошават от остаряването на населението и отрицателния естествен прираст, за което говорят и стойностите на демографските показатели. Една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на показателя естествен прираст е подобряването на средата и условията за живот, особено за жените.

По етнически групи и възраст населението на общината се характеризира с това, че преобладаващо е турското население – 89,02%, 1,90% са българите, 7,89% - ромска и 0,04% - други, и жителите, които не се самоопределят са 1,14%. Основният проблем на ромското малцинство е ниската здравна и образователна култура. Поради факта, че по-голямата част от тях нямат постоянни източници на доходи, децата им не посещават училище и увеличават дела на неграмотните , напусналите или въобще не посещавали училища в Общината.

Повишаването на качеството на образованието на територията на общината е задължително условие за подготовката на човешкия ресурс за работа и реализация в условията на европейския пазар на труда. Детските градини са разположени в населените места със стабилен възрастов профил на населението. Те предоставят подкрепяща социална роля за осигуряване на възможност за реализация на наличния педагогически персонал и за работещите в общината. Училищният фонд е добър, с ниво близко до средното за страната, чийто основни характеристики са наличие на техническо оборудване и компютри в училищата, обезпеченост с учители по всички предмети и езици, добро ниво на информационно осигуряване, което разчита на училищните библиотеки и разнообразни програми за извънкласни занимания на учениците.

о Относителният дял на хората с висше образование е изключително нисък с 2.95 % спрямо 14.5% за област Шумен, 26.9% за североизточния регион за планиране с център Варна и 19.6 % за страната;

о Сравнително висок е делът на населението със средно образователното ниво 20.54%;

о Определено високи са относителните дялове на населението с основно образование, 46.54 % и с начално образование 18.94%;

о Не посещавалите изобщо училище са 167 души, което е относително висок дял.

В селата тенденцията се запазва както в общината, като най-много висшисти и тези с основно образование са в с.Ясенково (с висше- 74 души, с основно образование – 920 души.)

Данните, публикувани от преброяването на населението през 2011г. относно икономически активното население на възраст между 15 – 64 г. в общината е 2 072 души (42 % от активното население). От тях 1 425 души са заетите и 647 души са безработни или заетите лица представляват

29 % от активно население на общината. Икономически неактивни са 2 839 души или общо активни и неактивни - 4911 души.

о Икономическото развитие на общината е обвързано с основния за района отрасъл – земеделието и горското стопанство. Заетостта на работната сила в общината се влияе от сезона в тези отрасли. Традиционно това е летният сезон. От своя страна, това води до създаване на големи групи от сезонно наети хора, които формират през зимния и пролетния сезон голяма група безработни. Тази група дори не отговаря на условието за необходима продължителност на трудова заетост, която позволява регистриране в Бюрото по труда. Така създамата се група зависи от социални помощи или от доходи от сивата икономика и изостря социалните проблеми в общината. Продължителният престой на трудовата борса също така демотивира безработните в процеса на търсенето и намирането на работа. Друг негативен аспект е, че поради ниския икономически растеж, липсата на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление, безработните със специалност трудно се реализират и в повечето случаи се налага или да се занимават с дейности под тяхната квалификация или да имигрират. Още един фактор, влияещ върху заетостта на община Венец е липсата на достатъчно предприятия, които да ангажират по-голям брой заети лица. Негативните тенденции в национален и регионален мащаб водят и до трайни негативни промени в местната икономика и закриване или реструктуриране на предприятията в общината.

о Нивото на регистрираната безработица е една от най-високите в страната, към 2017г. е 48.40% при 934 безработни;

о В резултат на взетите мерки през 2018 г се забелязва спад на безработните на 67 човека, което е спад с 27.52%;

о През 2019 г се забелязва отново ръст на безработицата спрямо 2017 с 1.18 % , но далеч от пика през 2017г.;

о С най -високо относително тегло на безработните са лицата на възраст над 55 г. като през 2017 те са 282 и с незначително намаление през 2018 (229) и ръст през 2019 на 241 човека;

о По половата структура по висок е дялът на безработните мъже както следва:

- През 2017- те са 529 спрямо 405 на жените

- През 2018 – те са 373 спрямо 304 на жените

- През 2019 – те са 397 спрямо 288 на жените;

о С най-висок дял безработни са лицата без образование и професия, както следва:

- през 2017 те са 766 лица, през 2018 те са 570 и 535 през 2019 г.;

о При сравнително ниският дял на населението от 2.9% с висше образование се забелязва, че известна част от лицата с висше образование също така са безработни: 15; 10 и 13 за съответните години 2017-2019 г.;

о Висок е дялът на продължително безработните (над 1 година): 618; 394 и 330 за съответните години. При това високо ниво на безработицата социалната дейност в общината е насочена основно към реализиране на мерки за намаляване на безработицата и в подпомагане на социално слабите.

Може да се обобщи, че човешкият капитал в общината забавя своето развитие, причина за което е ограниченото финансиране и характеристиките на населението, което по принцип има сравнително ограничени образователни възможности. Продължава да е валидна неблагоприятната демографска картина за Община Венец. Намалението на населението от една страна се дължи на трудовата миграция към страни от ЕС и/или областния град, а от друга е пряко следствие на възрастовата структура на населението и социално-икономическите условия в общината.

Налице е тенденция за намаляване на учениците, което води до задълбочаващ се недостиг на кадри за производството и сектора на услугите и до бъдещи затруднения по организацията на учебния процес и заетостта на учителите в общината. С оглед на поэтапното преодоляване на тези негативи е необходимо да бъдат предприети мерки за професионално ориентиране на учениците, съобразено с тенденциите за развитие на бизнеса, със спецификата на района и възможностите за предприемачество.

Продължава да е валидна констатацията за недостатъчно образователни и квалификационни мерки за осигуряване на заетост на безработните. Висок е дялът на безработните без необходимата квалификация. Води се активна общинска политика преди всичко за осигуряване на субсидирана заетост, докато диалогът с работодатели от местната икономика е сравнително ограничен. Въпреки предприетите мерки, има резерви за повишаване

на образователно-квалификационната подготовка на заетите в общинската икономика. Необходимо е да се повиши ефективност

Община Хитрино

В периода 2014-2019 г. населението на община Хитрино слабо се увеличава от 6424 до 6891, което представлява 6.78% или 467 души. Това е една от съществените положителни промени на територията.

Населението на територията е балансирано представено по пол (мъже/жени) с лек превес на мъжете – 3467 души. Децата намаляват и са едва 9.4% от населението. Нисък е и дялът на младите хора (15-29г.) – 12%, а тези в активна възраст (30-64г.) са 48.4%. Възрастните хора над 65 г. са 31% и тенденцията е към увеличаване на техния брой.

Данните за коефициента на възрастова зависимост в община Хитрино показват тенденция към увеличаване, което отчита влошаване на възрастовата структура на населението в общината. Това важи и за област Шумен и за страната като цяло. Налице е застаряване на населението на територията на общината.

Прираст (естествен и механичен)

В последните години се отчита увеличаване на смъртността и намаляване на раждаемостта. Това води до отрицателен естествен прираст, който в края на периода (2014-2019) отбелязва тревожно ниво от -113. През 2019г. коефициента на раждаемост е 5.6 промили /живородени/, а на смъртността е 22.1 промили /умрели/. Коефициента на естествения прираст е -16.5 промили, много над средния за селата (-11.5‰) и за страната (6.1‰)

В същото време механичният прираст бележи положителна промяна през наблюдавания период с тенденция към увеличение. Броят на заселените лица в общината през 2014 г. е 372 души, а на изселените 107 души. По-висок брой на заселените (496 д.) в сравнение с изселените (256д.) има и през 2019 година, като отчетеният коефициент на механичен прираст в общината е положителен (35.2‰), или 240д.

Положителният механичен прираст в община Хитрино се очертава като тенденция, тъй като и през 2018г. заселените на територията лица са били с 195д. повече от изселените, а коефициента на механичния прираст е бил 29‰, при среден за страната (-0.5‰), а за област Шумен 706 д. (4.1‰). През 2019г. коефициента на механичен прираст остава с положителен знак и е по-висок - 35.2‰.

Гъстотата на населението на територията на община Хитрино е почти 3 пъти по-ниска от средната за страната (62.6 д/км².) и 6 пъти по-ниска от тази в област Шумен (133.6) през 2019г.

През 2019г. е отчетена гъстота от 23.8д/ км². Населението е неравномерно разпределено в населените места от територията, като по-голямата част е съсредоточено в общинския център и по-големите и средни села в близост до него, а в най-отделеченото село Становец живеят едва 25д. Селата с жители под 200д. са в периферните части на общината.

Коефициент на икономическа активност

Коефициентът на икономическа активност на населението, показва дялът на икономически активните лица (заети и безработни) на територията на общината. През 2019г. коефициентът на икономическа активност възлиза на 56%.

Към 31.12.2019 г. под трудоспособна възраст е 9,98% от населението на община Хитрино. Възрастните хора над трудоспособна възраст са 2357 души или 34.20% от населението. Около 55.82 % е дялът на населението в трудоспособна възраст на 15 и повече години. Младите хора под трудоспособна възраст в общината намаляват през анализирания период с 60 души. Хората в трудоспособна възраст се увеличават с 248 души, увеличава се и броят на възрастните лица с 279.

• Равнище на безработица

Безработните лица в Хитрино са 392 (5.69%) през 2019г. Безработицата в общината намалява в периода 2014-2019, но остава сравнително висока спрямо отчетените средни нива за страната (4.3%) и Североизточния район (6.7%). По коефициент на безработица през 2019 г. (19.58 %) общината е с показатели с 9.38 на сто пункта по-високи от средните за областта и 10.2% за страната и със 15.28 % пункта по-високи от средните за Североизточен район, в който тя безработицата в края на периода е нараснала до 12.88 %.

Относителният дял на безработните жени е сравнително висок (56.31%) през 2014 г. и 2019г.(51.53%). Най-голям относителен дял (около 35.73%) имат безработните във възрастовата група над 55 години.

Най-голям е броят на безработните лица с начално и по-ниско образование – 79.08 % от всички регистрирани в Бюрото по труда през 2019г. Следват ги лицата със средно и висше образование. През 2018г. и 2019г. се вижда увеличение на безработните лица със средно образование.

Училищната структура и мрежа в община Хитрино е съобразена с действащите законови и подзаконови документи с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. През период 2014-2017 г., училищната мрежа се състои от 1 (едно) основно училище в с. Живково и 1 (едно) СУ в общинския център – с.Хитрино.

В общината функционират 4 (четири) детски градини, като в село Тимарево е филиал към ЦДГ – с. Хитрино. Задължителната предучилищна подготовка се осъществява в подготвителни групи.

Броят на детските градини през периода 2014-2019 г. се увеличава с 1 (една) и през учебната 2017/2018 г. се създава ДГ в с. Тимарево и от 4 (четири) стават 5 (пет) детски градини, но броят на децата в детските заведения намалява с 29 за периода 2014-2019 г.

Учениците в община Хитрино през отчетния период намаляват с 56. Нищожен е дялът на отпадналите преждевременно от образователната система в общината.

Община Каолиново

Община Каолиново значително се отличава по гъстота на населението на км² за страната (63.34 ч/км²), североизточния регион (63.5 ч/км²) и област Шумен (53.3 ч/км²) със своите 41.2 човека на км², което е предпоставка за развитие на селското стопанство.

По относителен дял на населението с висше образование община Каолиново със своите 3.3% от населението е значително по ниско за област Шумен (14.5%) и североизточния район за развитие (26.9%).

Безработицата в община Каолиново (55,39%) е десетки пъти по висока от средната за България (5.3%), СИР (7.4%) и област Шумен (15.74%).

В община Каолиново са включени 16 населени места, чието население наброява по постоянен адрес към 31.12.2020 души като най-много жители над 1000 жители са в село Тодор Икономово (2225), следвано от град Каолиново (1470), село Браничево (1299) и село Климент (1037), като с най-малко жители са село Омарчево(28) и село Лиси връх (50).

И за трите години 2017-2019 починалите са повече от живородените и се забелязва отрицателен естествен прираст.

В резултат на механичния прираст и в трите години 2017-2019, за общината като цяло се наблюдава ръст на населението за този период, което е изключение за региона и страната.

По етнически групи и възраст населението на общината се характеризира с това, че преобладаващо е турското население 8964д - 77.62%, 777 са българите, което е 6.68% на сто, ромската общност е 1675-14.50% и 0,10% - други, и жителите, които не се самоопределят са 1.52%.

Основният проблем на ромското малцинство е ниската здравна и образователна култура. Поради факта, че по-голямата част от тях нямат постоянни източници на доходи, децата им не посещават училище и увеличават дела на неграмотните в Общината.

Дялът на възрастовата група през 2019 г. от 40-49 навършени години заема най-голям дял от населението в общината - 15.4%, следващата най-голяма група са навършилите 50-59 години - 15.0%, от 60-69 години - 14,6%, от 30-39 години - 12.8%, от 20-29 години - 11.4%, от 10-19 години - 10.2%, от 0-9 - 9.4%. С най-малък дял остават групите от 70-79 навършени години - 8,6% и над 80 години - 2.3%.

От направения анализ се вижда, че възрастовата група в трудоспособна възраст (от 20-59 години) заема най-голям дял – 54,6%, под трудоспособна възраст – 19.6% и над трудоспособна възраст – 25,8%.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира най-добре чрез коефициента на демографско заместване, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (10-19г. – 1341души) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 69г. – 1908 души).

Доминираща е групата на завършилите основно образование в Община Каолиново. Дялът на завършилите средно и начално образование е много близък, като тези със средно са 2268 души, а с

начално – 2078 души. Броят на непосещаващите училище е 284, а децата навършили 7 години, които непосещават училище са 42. Делът на завършилите висше образование е 3.26% - 364 души.

В общината се наблюдава негативна тенденция и прави впечатление малкият процент на хората завършили висше образование – съответно 3,26% за сметка на големия процент на средните и тези, завършили основно и начално образование – съответно 20.31%, 46.55% и 18.61%.

В селата тенденцията се запазва както в общината, като най-много висшисти и среднисти са в гр. Каолиново - 59 души и 368 души среднисти. В с. Тодор Икономово най-голям брой имат тези с основно и начално образование, съответно - 791 и 503 души. Най-голям брой на незавършилите начално училище – 246 души също са отчетени в с.Тодор Икономово.

Тези неблагоприятни показатели са резултат на променената социално-икономическа среда и миграцията извън общината на населението с по-висока образователна степен.

Броят на заетите в промишлените предприятия на общината постоянно намалява. В последните години все по-голяма част от населението търси своята реализация извън общината.

Образователната инфраструктура на община Каолиново носи всички характеристики на средното образование в България. Запазени са основните училища в населените места, въпреки че в някои от тях демографската ситуация е с негативни показатели през последните години.

Демографските промени изразени в намаляване броя на децата, подлежащи на обучение, са причина да се формират маломерни паралелки и слети класове в началния и среден курс на училищата в селата.

Детските градини са разположени в населените места със стабилен възрастов профил на населението. Те ще продължават да играят подкрепяща социална роля за осигуряване на възможност за реализация на наличния педагогически персонал и за работещите в общината. Запазената инфраструктура от заведения за предучилищно възпитание и обучение е доказателство за потенциала на общината, липсата на сериозен демографски проблем и възможност да се планира дългосрочно в перспектива повече от 10 години за развитието на населените места и икономическия им растеж.

Безработицата в община Каолиново с дял 55.35 % през 2018г. е една от най-високите в България с дял 5.3%, североизточният регион с дял 7.4% и област Шумен с дял 15.74%. Сравнително висок е процентът на безработните, които никога не са били официално назначени на работа (около 20%), докато делът на тези, които доброволно са напуснали предишната си работа е доста нисък (6%). Зависимостта на местната икономика от земеделието води до създаване на големи групи от сезонно наети на работа хора, които през зимата и ранната пролет формират голяма група безработни. Тази група даже не отговаря на условието за необходима продължителност на трудова заетост, която позволява регистриране в Бюрото по труда. Това води до формиране на сравнително голяма група хора, зависещи от социални помощи или от доходи от неофициалната сива икономика и изостря проблемите в общината. Този продължителен престой на трудовата борса демотивира безработните при търсенето и намирането на работа.

Друга негативна характеристика е, че поради ниския икономическия растеж, липсата на свежи инвестиции и технологично и продуктово обновление, безработните със специалност трудно се реализират и в повечето случаи ще се налага да се занимават с дейности под тяхната квалификация.

Динамичните процеси на реструктуриране на общинската икономика, промените в отрасловата структура и развитието на реформата в селското стопанство определят и равнището на икономическата активност на населението. Възрастовата структура и образователното ниво са другите два определящи фактора, свързани с икономическата активност. Общината се характеризира с добра възрастова структура на населението, но същото не може да се каже за образователното му равнище.

Показателите за общото демографско развитие на община Каолиново я поставят в сравнително благоприятни позиции спрямо другите общини от Североизточен район, благодарение най-вече на възрастовата структура на населението. Макар постепенно съотношението на младите към възрастните хора в областта да се влошава, това става с по-бавни темпове от тези в редица други общини.

2.2 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ

Горските територии (ГТ) на ТП „ДЛС Паламара“ попадат изцяло в границите на общините – Венец и Хитрино, част от община Каолиново и част от землищата на три села от община Никола Козлево (Крива река, Ружица и Вълнари).

Част от идентичността на общините в териториалния обхват на ТП „ДЛС Паламара“ е единството на горски и полски територии. Плодородните земеделски земи и горските територии са основния фактор за развитие и прогрес на общините още от древността. Съвременните тенденции за нерегламентиран добив на дървесина и неконтролирано урбанизиране на земеделски земи налага нуждата на осъзнаване и решение на проблема.

Елемент на ОПР са инициативите за провеждането на залесителни мероприятия в горски територии. Целта се допълва от представените действия по възстановяването и развитието на хидромелиоративните системи, които в голяма степен са разрушени и практически неизползваеми.

2.3 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДЛС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Общата площ на ТП „ДЛС Паламара“ е 17 559 ха, от които залесена горска площ 16 749ха. Общата площ на държавните горски територии е 15 580 ха, от които залесени са 14 825 ха.

Разпределение на площта на ГТ в териториалния обхват на ТП „ДЛС Паламара“

№	Вид собственост	Обща площ, ха	%
1	Държавни горски територии	15 580	88,74
2	Общински горски територии	780	4,44
3	Горски територии на частни физически лица	764	4,35
4	Горски територии на юридически лица	69	0,39
5	Горски територии в съсобственост	11	0,06
6	Временно стопанисвани от общини	355	2,02
	Общо за ТП „ДЛС Паламара“	17 559	100,0

Горските територии, в района на дейност на държавно ловно стопанство „Паламара“ са разположени на територията на следните общини:

1. Община село Венец - включват се следните землища - Изгрев, Буйновица, Осеновец, Венец, Борци, Ясенково, Капитан Петко; Дренци, Габрица, Черноглавци, Страхилица, Денница, Боян и Черна. Лесистостта на община Венец е 31,5 %.

2. Община с. Никола Козлево, със следните землища: с. Вълнари - част, с. Крива река - част, с. Ружица - част. Лесистостта на община Никола Козлево е 28,9 %.

3. Община гр. Каолиново, със следните землища: гр. Каолиново, с. Дойранци, с. Долина - част, с. Лиси връх, с. Лятно, с. Тодор Икономово, с. Тъкач, с. Сини вир, с. Загориче, с. Браничево, с. Наум, с. Средковец, с. Гусла, с. Климент, с. Пристое. Лесистостта на община Каолиново е 23,2 %.

4. Община Хитрино - със следните землища: с. Байково; с. Близнаци; с. Длъжко; с. Добри Войников; с. Единаковци; с. Иглика; с. Живково; с. Калино; с. Камяняк; с. Развигорово; с. Становец; с. Студеница; с. Тервел; с. Тимарево; с. Трем; с. Върбак; с. Висока поляна; с. Звегор; с. Сливак. Лесистостта на община Хитрино е 10,4 %.

Всички населени места имат землища и са разположени по периферията на горските комплекси или са на значително разстояние от тях.

Според горско-растителното райониране ТП „ДЛС Паламара“ попада в Мизийска горскорастителна област, подобласт на Шуменско-Провадийските плата и подобласт Северна България. Заема един пояс и един подпояс от него, поради малкия диапазон на надморските височини - от 100 до 500 метра, а именно: М-I-Долен равнинно-хълмист и хълмистопредпланински пояс на дъбовите гори /0 -600 м.н.в./; Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина; Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори /М-I-2/ от 0 до 500 м.н.в.

Основните дървесни видове, които дават обликът на горска растителност са цера, следван от акацията, липите, габъра (келяв и обикновен), червения дъб, благуна. Разпространени са повсеместно като образуват предимно чисти или смесени издънкови насаждения с различна продуктивност от I – V бонитет. По бреговете на суходолията са се настанили смесени насаждения от габър, благун, сребролистна липа, и клен в сравнително добро състояние и с различна продуктивност. Под склопа на голяма от естествените насаждения келявият габър, мъждряна, мекиша, дряна, глога, на места и птичето грозде образуват гъст подлес, който силно затруднява естественото възобновяване на насажденията.

На най-бедните месторастения естествената горска растителност се състои от келяв габър и мъждрян с единично участие в състава на цер, клена и полски бряст и др.

На територията на стопанството в резултат на залесителна дейност са създадени горски култури от широколистни дървесни видове са акация, червен дъб, сребролистна липа, ясен, а също така от иглолистни дървесни видове – бял и черен бор, които до известна степен са променили облика на района. Най-голям дял имат акациевите култури. Поради издънковото възобновяване на същите по голямата част от тях се стопанисват като издънкови насаждения. Създадени са и култури от орех, градински тип.

В състава на растителните формации участват редица храстови и тревни видове, като найшироко разпространените са от глог, леска, дрян, бяз, шипка, трънка, птиче грозде, аморфа, житни, детелина и др.

Климатичните условия, в които попада ТП „ДЛС Паламара“ са Европейскоконтиненталната климатична област, Умерено-континенталната подобласт. Обхваща само един климатичен район, а именно: Среден климатичен район на Дунавската хълмиста равнина.

Във вертикално отношение горските масиви са в един пояс и един подпояс, а именно: Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори - М – I, Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори - М -I -2. Облика на подпояса се обуславя от чисти и смесени широколистни насаждения, основно от издънков произход, иглолистните гори са представени слаби основно върху ерозирали терени и площи, непригодни за широколистна растителност.

Преобладават дървостойите с надморска височина от 251 до 300 м - 46,1% от площта. Средната височина е 295,03 м определена като средно претеглено. Най-високата част на ТП „ДЛС Паламара“ е 503 м.н.в., а най-ниската е 178 м.н.в.

Релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат интересен растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Част от горите на територията на ТП „ДЛС Паламара“ са включени в различните категории ГВКС. В някои случаи едни и същи подотдели попадат в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в тези подотдели особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

2.4 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

При проучването бяха идентифицира и следните заинтересовани страни/ групи:

Заинтересована група	Представители	Взаимовръзки на представителите на заинтересованата група с ДЛС	Степен на социално въздействие на дейностите на ДЛС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна (високо/средно/ниско)	Сфери с най-голямо социално въздействие от дейността на ДЛС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованите страни
Държавни институции	Изпълнителна агенция по горите Регионална дирекция по горите - Шумен	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДЛС и територията управлявана от ДЛС	Ниско	ИАГ чрез структурите ѝ определя държавната политика по управлението на горите в т.ч. социалната и ориентираност; контролира спазването на Закона за горите; контролира разработването и изпълнението на горскостопанските планове; осигуряване на охрана на горските територии.
	Регионална инспекция по околната среда и водите – Шумен	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДЛС и територията управлявана от ДЛС във връзка с изпълнението на екологичното законодателство.	Средно	Опазване на биологичното разнообразие; опазване на водите;
	Басейнови дирекции: БД „Черноморски район“ – Варна; БД „Дунавски район“ – Плевен	Управление на водите в Черноморския район в т.ч. в териториите от горския фонд; изпълнение на разпоредбите на Закона за водите	Ниско до средно	Контрол на състоянието на язовири в т.ч. превенция от наводнения; контрол на количеството и качеството на водите ;
	Дирекция „Инспекция по труда“ - Шумен	Спазване на трудовото законодателство	Средно	Спазване на правилата за безопасност на труда на горските работници; спазване на изисквания на Кодекса на труда за горските работници;
	Районно управление полиция – гр. Шумен към Областна дирекция на МВР - Шумен	Извършване на оперативно издирвателна, охранителна, контролна дейност, дейност по разследване и Административно наказателна дейност	Средно до високо	Контрол на незаконните дейности в горите и разследване на такива; обслужване на спешен тел. 112 в случай на инциденти в горските територии и незаконни дейности;

	Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението" - Шумен	Пожарна безопасност и защита на населението	Високо	Превенция и борба с горските пожари;
Местно население	Кметове на общините: Венец, Хитрино, Каолиново	Осигуряване на базисни нужди на местното население	Високо	Осигуряване на местното население с дърва за огрев;
	Общински администрации, кметове на населените места			Паша в горите; опазване на водоизточниците за населените места; опазване на местата от значение за местните общности; опазване на местната инфраструктура;
	Физически лица, жители на населените места попадащи в обхвата на ДЛС	Осигуряване на горски ресурси за битови нужди	Високо	Осигуряване на дърва за огрев, паша, защита на личната собственост; осигуряване на свободен достъп до горските територии за туризъм, рекреация, събиране на недървесни горски продукти за лично ползване; възможности за заетост;
Бизнес	Фирми в сферата на горското стопанство	Осъществяване на горскостопанските дейности на терен в т.ч. – дърводобив, залесяване, лесокulturни дейности, строителство и поддръжката на горски пътища, дървообработване	Високо	Осигуряване на равнопоставен достъп до дейности възлагани от ДЛС и спазване на свободната конкуренция;
	Предприемачи в областта на туризма	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	Средно	Съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддръжане на туристическите маршрути в горските територии; осигуряване безопасността на туристите;
	Водоснабдяване и канализация ЕООД Шумен	Поддръжане на водопреносната и водопроводната мрежа в т.ч. преминаващата през горските територии; управление на санитарно охранителните зони	Средно до високо	Съобразяване на горскостопанските дейности със санитарно охранителните зони и опазване на източниците на питейна вода;
Недържавни собственици на гори	Община Хитрино	Управление на съседни територии	Ниско	Зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори стопанисвани от общината;

	Частни горовладелци	Управление на съседни територии	Ниско	Зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
Неправителствен сектор	Ловни дружинки и Ловно рибарски дружества	Лов и опазване на дивеча на територията. Извършват таксация на дивеча. Пряко за заинтересовани от стопанисване на горите (прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите; поддържане на естествена хранителна база за дивеча; поддържане на зони за спокойствие на дивеча).	Средно	Съобразяване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча;
	Екологични неправителствени организации	Извършват граждански контрол по опазване на биоразнообразието на територията. Разполагат с информация за биоразнообразието на територията. Активни са в изпълнението на проекти свързани с опазване на биоразнообразието и са потенциален партньор в това отношение.	Средно	Опазване на биологичното разнообразие; партньорство при изпълнение на обществено значими проекти;
	Туристически дружества	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	Средно	Съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии;

Списъкът не е изчерпателен и се актуализира текущо.

2.5 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

2.5.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ

Съгласно разпоредбите на Закона за горите достъпът до горските територии е свободен, на собствен риск, при спазване указанията на горската администрация и собственика в случая ТП „ДЛС Паламара“. С разрешителен режим е достъпът във връзка с провеждането на горскостопански и ловностопански дейности. Със заповед на Директора на РДГ – Шумен може временно да се ограничи или да забрани достъпа до определена горска територия с цел опазването и защитата на горските територии и дивеча или в интерес на здравето и безопасността на гражданите. Ограничено е движението на товарни превозни средства и пътни превозни средства с животинска тяга освен за изпълнението на горскостопански дейности.

От проведените интервюта със заинтересованите страни, не бяха идентифицирани случаи на ограничаване на достъпа до гората извън предвидените по закон случаи от страна на ТП „ДЛС Паламара“.

2.5.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВОЛАДЕЛЦИ

Общата площ на недържавните гори на територията на ТП „ДЛС Паламара“ е 1624 ха (9,2 % от горските територии), т.е. на лице е силно преобладаване на Държавните горски територии. Процесът на възстановяване на горите на територията на ДЛС като цяло може да се счита за приключил.

Подкрепата на ДЛС за недържавните собственици на гори е главно в посока издаването на различни документи като таксационни описания, препис извлечения и др. ДЛС спомага и за придвижването на преписки до Лесозащитна станция – Варна в случаи на проблеми със здравословното състояние на недържавните гори.

На този етап няма съществени проблеми по линията на взаимодействие на ДЛС с останалите недържавни собственици и не би следвало да се очакват значими противоречия и конфликти и в бъдеще. Като потенциално проблематични могат да бъдат определени случаи в които без знанието на собствениците се осъществява:

- преминаване на ДЛС и негови подизпълнители през недържавни територии;
- използване на недържавни имоти за разполагане на временни складове;
- използване на инфраструктура (пр. общински пътища).

За избягване на конфликтни ситуации, ДЛС следва да търси писмено регламентиране на подобно ползване (пр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации за ползването.

2.5.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДИТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Съгласно Горскостопанския план на ТП ДЛС „Паламара“ общото предвидено годишно ползване на дървесина възлиза на 38 900 куб.м. стояща маса или 33 086 куб.м. лежаща маса с преобладаване на дървата за огрев. Като цяло това е най-видимата и оценяваната част от дейността на ТП „ДЛС Паламара“, а поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев (почти на 100 % извън по-големите населени места), тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора, местните кметове и общинска администрация към ДЛС.

Към момента съществуват някои индикации за съществуващи проблеми в тази област, като според местното население ДЛС не осигурява с необходимите количества дърва за огрев или цената е прекалено висока. Това в голяма степен се споделя и от представителите на местната власт. Предвид възможностите на стопанството за годишно ползване на дървесина, ТП „ДЛС Паламара“ осигурява максимални количества дърва за отопление. Ежегодно от стопанството се добиват дърва за огрев, част от които се предоставят на местни фирми и преработватели, а останалата част се предлага директно на местното население чрез закупуването им от временен склад. Кметът на съответното населено място изготвя списък на правоимащите, на базата на който ДЛС прави справка за възможното ползване и определя обекти за съответната година. Случва се, в дадено землище да няма предвидено ползване за конкретната година, което често предизвиква недоволство у част от местното население, макар и възможност за добив да е осигурена в съседно землище.

Задоволяването на местното население с дървесина и най-вече дърва за огрев и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДЛС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. Изключително ниския дял на частните и най-вече общински гори, които не са в състояние да задоволят нуждите, поставят ДЛС под допълнителен натиск и очакванията са стопанството да изпълнява преди всичко социална и по-малко икономическа функция.

Проблем би възникнал и в случай на повишаване на цената на дървата за огрев и дървения материал. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението в региона не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена. Допълнителна пречка би било битувашото сред тях мнение, че *„тези придобивки им се полагат, защото живеят в и около тази гора“*.

2.5.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ

За възпроизводство на горите на територията на ТП „ДЛС Паламара“ се разчита почти изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи.

Средногодишното залесяване по ГСП е 6 дка. На територията на стопанството няма действащи разсадници

Предвид на ограничените площи за залесяване, ограничени са и свързаните лесокултурни дейности – попълване, отглеждане и др.

От лесокултурните дейности основно е застъпена подпомагане на естественото възобновяване чрез изсичане на подлеса в зрели възобновени насаждения, преди провеждане на съответната възобновителна сеч. По този начин се толелират семенните фиданки и се създават условия за пълноценно развитие.

При анализа на тези сфера на дейност на ДЛС не се констатира негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство. В този смисъл редуцирането на тази дейност е предпоставка за допълнително наслояване на мнението, че се *„сече масово, а не се залесява“* (изразено и от някои от местните кметове с по-дългогодишен стаж и пазещи спомени от масовите залесителни практики в страната).

При всички случаи, ДЛС трябва да предприеме целенасочени мерки за разясняване на ползите от естественото възобновяване и да даде гласност на макар и ограничените залесителни кампании.

2.5.5 ДОСТЪП И ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ РЕСУРСИ

Паша

Планът за паша се съгласува със съответните общини Венец, Хитрино и Каолиново. Реално нуждите на населението могат да се считат за задоволени. Тенденцията е към намаляване броя на отглежданите домашни животни, така че местното население не е силно зависимо от използването на ресурси за паша на животни.

Събиране на недървесни горски продукти

Съгласно ГСП от 2022 г. на ТП „ДЛС Паламара“ не са планирани определени количества за добив на лечебни растения билки и др. Издават се разрешителни както на частни лица, така и за стопански добив на лечебни растения, гъби, листников фураж, сено и др. В последните години има интерес от пчелари за разполагане на пчелини.

2.5.6 ЛОВ И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА

Основните видове дивеч на територията на стопанството са: благороден елен, елен лопатар, муфлон, сърна, дива свиня, див заек, чакал, лисица, белка, черен пор, язовец, яребица, пъдпъдък, гривяк, гургулица, гугутка, фазан и др. В района на ТП „ДЛС Паламара“ действат пет ловно-рибарски сдружения – ЛРД „Лудогорие“, ЛС „Лудогорски ловец с. Становец“, СЛР „Станата“, СЛРД „Паламара“, СЛРД „Сокол“.

Основна дейност на ТП „ДЛС Паламара“ е ловностопанската и е насочена основно към подобряване на условията за развитие на дивечовите запаси в БИСД „Паламара“, БИСД „Дъбрава“, БИСД „Бараката“, БИСД „Жилино“ и Държавните ловностопански райони на стопанството. Ловностопанските дейности са насочени основно за поддържане на дивечовите ниви, водопоищата, ловните просеки, калищата, ремонта и поддръжката на ловностопанските съоръжения, огради на базите за интензивно стопанисване на дивеча, карантинни огради, хранилки, чакала за наблюдения и лов.

На територията ТП ДЛС „Паламара“ са регистрирани общо 1034 ловци. Всички те са пряко заинтересовани от стопанисването на горите в т.ч. прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите, поддържане на естествена хранителна база за дивеча, поддържане на зони за спокойствие на дивеча и др. Като цяло няма оплаквания от дейността и ръководството на ДЛС и местните ловци оценяват взаимодействието си с ДЛС в положителна насока. ДЛС следва потясно да съгласува с представителите на ловните сдружения провеждането на горскостопанските дейности и по-конкретно на дърводобивни дейности в ловища, в които се подхранва, за да не възникват конфликти с ловните дружинки.

Очакванията на ловците са свързани и с подпомагане на дейността им чрез участие на служители на ДЛС в таксации на дивеча, инвестиции в поддържане на дребно-машабна инфраструктура и др. макар и възможностите на ДЛС в това отношение да стават все поограничени предвид и действащата нормативна уредба.

2.5.7 ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Опазването на горските територии от страна на ТП ДЛС „Паламара“ се осъществява 2 направления по силата на Закона за горите: предотвратяване и установяване на нарушения. Обект на тази дейност са опазването на териториите от незаконни ползвания и увреждания; спазването на правилата за сеч и другите ползвания от горите; следене за спазването на противопожарните правила и/или предприемане на действия за ограничаване и потушаване на разразили се пожари; следене за появата на болести, вредители и други повреди; опазване на защитените видове животни и растения и следене за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони и др. Задължение на служителите на ТП ДЛС „Паламара“ е при установяване на данни за извършване на престъпления, свързани с дейностите в горите незабавно да сигнализират органите на МВР и РДГ - Шумен и да съдействат за тяхното разкриване. Освен от служители на стопанството, контролът се осъществява и от РДГ – Шумен и ЦУ на СИДП ДП, чрез мобилни групи и проверки на временни горски пунктове.

По общо мнение, проблемът с браконьерството на територията не е сериозен и случаите са ограничени. Положително се оценяват и действията на ТП ДЛС „Паламара“ в тази насока. Необходимо е да се отбележи обаче, че сред малка част от местното население битува и мнението, че са налице практики на т.нар. „покровителствано от горските“ браконьерство изразяващо се в най-общия случай с добиване на дървесина над позволените количества за даден обект със знанието на служителите на ДЛС. В този смисъл очакванията са за по-стриктен контрол именно относно спазването на правилата за сеч.

Предвид динамично променящата се нормативна уредба, изниква необходимостта от обучения, свързани с познаването и прилагането на нормативната уредба, както и за развитието на специфични умения за компетентно съставяне на актове за установени административни нарушения от страна на служителите в стопанството.

2.5.8 ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ

Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ТП „ДЛС Паламара“, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ТП „ДЛС Паламара“ в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото, макар и често усилията на служителите на горите за потушаването на даден пожар да остават на по-заден план. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението и РДГ - Шумен. Поддържат се три противопожарни депа, оборудвани съгласно нормативната уредба. Към всяко населено място

има доброволни гасачески формирования. Осъществява се денонощно наблюдение на горските територии и има сформирана група за бързо реагиране.

На изключително добро ниво е взаимодействието с общините в региона и с районната служба по пожарна безопасност и защита на населението.

2.5.9 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДЛС

ТП ДЛС „Паламара“ не е пряко ангажирано в развиването на туристически дейности. Основен проблем пред развитието на туризма в района представлява ниската инициативност и предприемачество на местното население, затруднения достъп и лошото състояние на пътната инфраструктура.

Необходимо е ДЛС са предприеме по активни мерки за популяризиране на докладите за ГВКС и да потърси информация от туристическите дружества за допълнителни предложения за обекти / територии, които да бъдат включени като такива с висока консервационна стойност.

2.5.10 ПОДДЪРЖАНЕ НА РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ТЯХ

На територията на ТП ДЛС „Паламара“ няма обявени защитени територии (ЗТ), по смисъла на Закона за защитените територии, категорията, към която са причислени съгласно обявените заповеди, е защитена местност (ЗМ). Съгласно Национална екологична мрежа „Натура 2000“, са идентифицирани 2 защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (2 зони за опазване на местообитанията).

Данни за защитените зони и биологичното разнообразие в стопанството могат да бъдат открити в Доклада за горите с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДЛС Паламара“.

При проведените интервюта със заинтересованите страни не бяха изтъкнати значими негативни социални ефекти в следствие дейността на ДЛС върху биологичното разнообразие.

2.5.11 ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ползване на горите в голяма степен зависи количеството и качеството, както на водите за битови нужди, така и на тези за напояване.

На този етап не могат да бъдат идентифицирани негативни социални въздействия от дейността на ДЛС в тази насока.

2.5.12 ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОМИНЪК

Като структуро-определящ отрасъл за общините Венец, Хитрино и Каолиново, горският сектор създава възможности за заетост и е източник на доходи за не малка част от населението. Налице са различни социални измерения на въпросите, свързани със заетостта, осигурявана директно от ДЛС от една страна и от фирмите подизпълнители от друга, поради което тези измерения са разгледани диференцирано.

ТП ДЛС „Паламара“ като работодател

Към март 2025 г. ТП „ДЛС „Паламара“ осигурява директна заетост на 65 човека. Имиджът на стопанството като работодател е изцяло позитивен, обусловено до голяма степен от осигуряването на заплати над средните за района, редовното заплащане, изплащането на социални и здравни осигуровки при това върху цялата заплата, гарантирани привилегии като отпуск и болнични, осигуряването на работно облекло, дърва за горене (макар и служителите да считат процедурата за отпускането им като сложна) и др. Служителите на стопанството до голяма степен се чувстват „осигурени от държавата“.

Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения, свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда.

Води се строга отчетна документация за всички случаи на трудови злоупотреки и смърт, с регламентирани компенсации за всеки от тях. През последните години в ТП „ДЛС Паламара“ няма регистрирани трудови злоупотреки. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции.

При проведените интервюта не бе докладвано за случаи на дискриминация и сексуален тормоз.

Основен проблем пред фирмите, ангажирани в горскостопанските дейности и най-вече дърводобива, е липсата на работна ръка. Очакванията на фирмите за разрешаване проблема е насочен преди всичко към вземането на необходимите мерки на държавно ниво и по-малко към самото ДЛС. Причините за липсата на работна ръка могат да се търсят в различни направления, но при всички случаи настоящата ситуация е резултат от комбинираното им действие:

- работата като цяло е тежка и все по-малко са онези, които са готови да жертват личния си комфорт;
- работата е недобре платена, резултат от ниските разценки;
- външни причини като липсата на горски пътища, остарялото оборудване, лоши метеорологични условия често водят да ниска производителност респ. заплащане;
- обектите за работа стават все по-трудни и отдалечени;
- обезлюдяване на много от селата от района и ограничен брой на лицата в трудоспособна възраст.

Липсата на работна ръка създава и особени конкурентни взаимоотношения между самите фирми. Често те са принудени да постъпват нелоялно една спрямо друга “изкушавайки” ограниченият контингент от работници с по-добри ставки или по-лесни обекти, което води до мигрирането на едни и същи работници от една фирма в друга, често без да са изпълнили задълженията си към предходната фирма.

Друг съществен проблем е квалификацията на работната ръка. Работи се с почти неграмотен контингент, което според собствениците на фирмите води и до неграмотно ползване на гората. Настоящата система за отдаване на обектите от страна на ДЛС не дава дългосрочна сигурност за фирмите изпълнители и те не са склонни да инвестират в своето развитие и най-малко в подобряване на квалификацията на работниците.

Голяма част от наетите работят без договори респ. изплащане на социалните осигуровки, трябва сами да си осигуряват оръдията на труда като бензиноmotorни триони, гориво за тях, животинска сила за извоз и др. Причината е не само в самите фирми, но и в самите работници, като са налице и абсурдни ситуации, при които работници (главно от ромски произход) отказват сключването на трудови договори, тъй като това автоматически ще ги лиши от социалните плащания за безработица.

Изключителен е и проблема с осигуряването на безопасността на труда. Голяма част от фирмите не са склонни да инвестират в лични предпазни средства, а тези, които предоставят такива срещат трудности с това да накарат работниците да ги използват. При тази ситуация странно изглежда твърдението на фирмите, че трудови злоупотреки в горите няма. В положителен аспект се отбелязват зачестилите проверки на Инспекцията по труда, като на някои от предприемачите вече са били наложени актове за неспазване на трудовото законодателство.

С известна тревога се приема стартираният процес по привеждане управлението на горите в съответствие с принципите и критериите на горската сертификация, тъй като това, според фирмите, ще доведе до допълнителни изисквания към тях и необходимост от инвестиции, които те, на този етап, няма как да направят (напр. в лични предпазни средства) и това допълнително ще усложни проблема с работната ръка.

2.5.13 ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.

Възлагането на дейностите в горските територии става по силата на специална Наредба, която най-общо следва принципите на свободната конкуренция. По силата на Закона за горите, ДЛС може да предостави до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или за преработване на местни фирми, което се оценява положително от последните.

Дърводобивните фирми, работещи в района на ТП „ДЛС Паламара“ като цяло гледат позитивно на работата на стопанството и основната част от негодуванията им са свързани с изисквания произтичащи от националната нормативна уредба, която ДЛС трябва да прилага. Болшинството от фирмите са малки, с по около 20 и по-малко работника и, поставени в условията на свободна конкуренция, се чувстват уязвими. По всеобщо мнение в сектора се работи „ден за ден“, като системата на възлагане не им дава необходимата сигурност в по-далечен хоризонт. Това силно ограничава възможностите за инвестиции в нова техника, технологии и квалификация на работната ръка. Работи се с морално остаряла техника и неграмотен контингент, което предопределя ниската производителност на труда и ниското качество на изпълнение на дейностите, като последното често води до конфликти със служителите на ДЛС.

В изпълнение на дадени указания от министерството на земеделието и храните, при лоши метеорологични условия, ДЛС временно спира транспортирането на дървесина, за да не се уврежда горско-пътната мрежа. Често пъти фирмите протестират срещу тези действия, като най-обикновено оплакванията са, че ДЛС възпрепятства работата им, която е свързана с определени срокове за доставка. В тази връзка, за постигане на консенсус между страните, е необходимо да се търсят адекватни решения, удовлетворяващи и двете страни – при наличие на необходимост от транспортиране на дървесина при лоши условия, фирмата-ползвател да се ангажира с възстановяване на пътната мрежа.

Фирмите изразяват недоволство и по отношение на често променящата се нормативна уредба и то в техен ущърб. Така например се оценяват изискванията за наличие на GPS система в транспортните средства, позволяваща тяхното следене в реално време, като мярка за ограничаване на незаконния дърводобив. Недоволството е свързано преди всичко с необходимостта от допълнителни инвестиции и увеличаване на произтичащата административна тежест.

Не е за пренебрегване алтернативата, че в резултат на трудностите с фирмите, ДЛС съвсем скоро може да се окаже в състояние да не може да изпълнява Горскостопанския си план в частта свързана с ползването. Обсъждани са идеи за създаване на собствени бригади, на което местните фирми не гледат с лошо око, но очакванията са самото ДГС да се изправи пред същите проблеми и най-вече с липсата на квалифицирана работна ръка.

По време на дискусиите бе поставен въпроса за сертификацията на горите. Като цяло предприемачите все още не разбират ползите, а само негативите от процеса. Опасенията са свързани преди всичко с допълнително завишаване на изискванията към тях и необходимост от допълнителни инвестиции (напр. за лични предпазни средства), което ще ги постави в още по-трудно положение.

2.6 ПРИНОС НА ДЛС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДЛС Паламара и местната общност. В миналото като част от корпоративната социална отговорност на стопанството са предоставяни дърва за огрев, коледни елхи, фиданки за залесяване, спонсорирани са различни събития. За съжаление с годините активността на ДЛС в тази насока намалява и към момента е ограничена. Съществен проблем произтича от изискването на законодателството изразходването на средства от страна на стопанството, да става чрез открити процедури и така, дори да има желание у ръководството, възможността за финансиране на подобни инициативи е лимитирана. Все пак, в изключително позитивна светлина могат да бъдат изтъкнати организирани съвместни дейности с ученици от училищата и детските градини по случай седмицата на гората.

2.7 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДЛС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ТП „ДЛС Паламара“ е на добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите и местните кметове. В РДГ, като контролна институция, не са постъпвали оплаквания от местните хора заради отношението на служителите на стопанството.

При все това, част от интервюираните считат, че горските стопанства като цяло, в т.ч ТП „ДЛС Паламара“, не са достатъчно активни и не търсят взаимодействие и комуникация със

заинтересованите страни освен по темите установени от закона. Така например важни въпроси като опасност и превенция на пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието, поведение в горите и др. остават недобре застъпени в стратегията на ДЛС. Липсва цялостна информационна и медийна политика в тази насока. Допълнителни усилия могат да бъдат отделени и във връзките с НПО сектора, сътрудничеството с който може да повиши имиджа на стопанството, а да доведе и до изпълнение на полезни съвместни проекти. Провеждането на разяснителни кампании, раздаването на агитационни материали по кметствата и други действия съвместно с ЦУ и РДГ в тази насока, ще способстват за приобщаване на местните общности към каузата по предотвратяване на опасност и превенция срещу пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието в горските територии като цяло.

Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДЛС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация. В своите отговори, служителите се стремят чисто научната информация да се представя в по-достъпен език. Що се касае до технически данни от плана, предоставянето им става чрез заплащане на административна такса, която не се счита за пречка.

2.8 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ

За преодоляване на идентифицираните и потенциалните негативни социални въздействия от дейността на ТП ДЛС „Паламара“ се предвижда прилагането на следните механизми:

Механизъм за провеждане на текущи консултации със засегнатите/заинтересованите страни

Провеждането на редовни консултации със засегнатите/заинтересованите страни е от ключово значение за преодоляване на негативните социални въздействия от дейността на ТП „ДЛС Паламара“. В таблицата по-долу са представени начините и сроковете за въвличане на идентифицираните заинтересованите в зависимост от конкретната дейност, за която е определено наличието или потенциалното възникване на негативни социални въздействия в следствие изпълнението ѝ.

Заинтересована / засегната страна	Дейност на ДЛС със социално въздействие	Начини и средства за въвличане на заинтересованите страни и намаляване на негативните социални въздействия	Периодичност и срокове
Служители на ДЛС	Изпълнение на планираните мероприятия	Подобряване на уменията на служителите за изпълнение на горскостопанския план и годишните оперативни планове	Ежегодно
	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за персонала на ДЛС	Провеждане на начален, периодичен и текущ инструктаж.	Начален инструктаж – при всеки случай на новопостъпил служител Периодичен инструктаж Текущ инструктаж – преди започване на рискови дейности
		Предоставяне на лични предпазни средства и специално работно облекло и осигуряване използването им	Ежегоден преглед на наличните лични предпазни средства и специално работно облекло за всеки работник Ежедневен контрол за използването им

		Изготвяне/ актуализация на оценка на риска за всички работни позиции	Съгласно изискванията на трудовото законодателство (Наредба № 5 от 11.05.1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска)
Кметове на общините/ населените места местно население	Предоставяни услуги	Изпращане на информация за услугите, които се предлагат на местното население (извадки от Горскостопанския план; маркиране на дървета за сеч; продажба на дървесина; издаване на разрешителни; туристически услуги и др.)	Ежегодно
	Дърводобив	Предоставяне на информацията за местностите и подотделите, в които е планирано ползване през годината и поставянето и на публично място	Ежегодно след окомплектоване на лесосечния фонд и преди започване на теренната работа
	Осигуряване на дърва за огрев	Комуникация с местните кметове за необходимите количества Предоставяне на информация за възможностите за ползване на дърва за огрев от местното население по населени места Разясняване на правилата за ползване	Ежегодно преди началото на отоплителния сезон
	Паша	Съгласуване на забранените за паша места с общините и кметовете на населените места.	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата / изпращане на писма	Текущо
	Достъп до горските ресурси	Уведомяване в случай на въвеждане на ограничения или забрани за достъп до определена горска територия от страна на РДГ	2 седмици преди въвеждане на ограничението/ забраната

	Използване на общинска инфраструктура (в т.ч. от подизпълнителите)	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	Ежегодно
	Наемане на служители/ работници	Уведомяване на местните бюра по труда за свободните работни места и изискванията за образование и квалификация Уведомяване на местните кметове	14 дни преди изтичане срока за кандидатстване
	Дискутиране на възможности за принос на ДЛС към местното социално и икономическо развитие	Провеждане на срещи с местните кметове и местни лидери (желателно е участието на представители на СИДП)	Ежегодно
Собственици съседни на имоти	Използване на съседни имоти (пр. за разполагане на временни складове); преминаване през съседни имоти	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	Две седмици преди осъществяването на планираната горскостопанска дейност
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Подизпълнители на горскостопанските дейности	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за работниците при всички видове теренни дейности	Изискване от фирмите на: доказателства за налични лични предпазни средства и специално работно облекло, съответстващо на изискванията за защитно облекло за съответните работни позиции и на броя на работниците, които ще работят по съответния договор	Като част от всяка тръжна процедура
		Провеждане на начален и текущ инструктаж. Изискване на доказателства за проведен начален/ текущ инструктаж от страна на фирмата подизпълнител	Начален инструктаж – преди началото на всяка дейност в конкретен обект
	Възлагане на дейностите	Провеждане на среща с представители на местните фирми за представяне на годишния план на ДГС и обектите за дърводобив	Ежегодно
		Своевременно разплащане с подизпълнителите/ освобождаване на внесените гаранции	Съгласно условията на подписаните договори
		Организиране на срещи за разясняване на промени в нормативната уредба	В случай на промени в нормативната уредба
		Иниципиране на дискусии на ниво СИДП за повишава на разценките за горскостопанските дейности	Ежегодно

	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Дърводобив	Съгласуване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча	Преди началото на ловния сезон общо за обектите Ежеседмично преди ловните излети за всеки конкретен обект
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
Туристически дружества, предприемачи в сферата на туризма	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Дърводобив в близост до туристически обекти	Прилагане на изискванията за стопанисване на ГВКС 6	Текущо
ВиК	Дърводобив	Съгласуване на предвидени обекти за дърводобив попадащи в санитарноохранителните зони, в близост до източници на питейна вода и/или в близост до водопреносна инфраструктура	Ежегодно
Екологични неправителствени организации	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Опазване на биологичното разнообразие	Ангажиране на НПО в подобряване уменията на персонала на ДГС за разпознаване и опазване за защитени видове	Ежегодно
		Търсене на партньорства за изпълнение на проекти	Текущо

Забележка: В таблицата на са включени взаимодействията на ДЛС с различните държавни институции, тъй като те са строго регламентирани в различните закони и социалното въздействие резултат от тези взаимодействия е по-скоро индиректно. Не са включени задълженията на ДЛС, произтичащи от законодателството. Посочените срокове са минимално допустимите.

Механизъм за разрешаване на спорове

Спор е всеки израз на неудовлетворение от страна на човек или организация, представен като оплакване към горското стопанство по отношение на дейността му и/или съблюдаването на правилата на горската сертификация, и по което се очаква отговор. ТП „ДЛС Паламара“ има разработена и въведена съвкупност от стъпки (процедура) за получаване, регистриране, обработка, проучване и отговор на оплаквания и сигнали, както и за осигуряване на справедливи компенсации в случаите на щети върху собственост и/или човек по отношение на:

- собствеността на горите и земите, правото на ползване или предоставянето на концесии;
- нанесени щети върху собственост на горските работници, случаите на професионални заболявания и трудови злоупотреби при работа за горското стопанство;
- въздействието на горскостопанските дейности върху местните общности или околната среда.

Осигуряване на публичност на ключови документи

Във връзка със горската сертификация, ТП „ДЛС Паламара“ следва да предприеме стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на: процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;

- ангажиментите за недопускане на корупция в т.ч. задължението да не се предлагат или приемат каквито и да било парични или друг тип подкупи;
- писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на ловното стопанство към принципите и критериите на и свързаните политики и стандарти;
- начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;
- изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;
- изготвеният Доклад за горите с висока консервационна стойност (с изключение на конфиденциална информация);
- резюме на целите на управление;
- резюме от горскостопанския план (в т. ч. обзорна/тематични карта на горското стопанство)- предоставя се за безплатно за ползване с изключение на конфиденциалната информация;
- резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

Подобряване на информираността на заинтересованите страни относно горската сертификация

Провеждане на информационна кампания в региона, чиято основна цел следва да бъде разясняване на процеса на сертификация – цели и задачи, процедури, продължителност и др. както и на конкретните изисквания, имащи отношение към съответната заинтересована страна. Основен акцент в кампанията трябва да се постави на конкретни, лесно разбираеми и оценени ползи за местното население и всички заинтересовани страни.

3. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ / ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Списъкът на заинтересованите / засегнатите страни от дейността на ТП „ДЛС Паламара“ страни се актуализира **текущо**. При идентифициране на нови заинтересовани страни се определят сферите на социално въздействие, негативните ефекти от конкретни дейности на стопанството и се предписват мерки за неутрализирането / смекчаването им.

3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

Оценката за социалното въздействие от дейността на ТП „ДЛС „Паламара“ се актуализира **на всеки 5 години**, както и в случаи на съществена промяна в социално-икономическата обстановка в страната/ района.